

ANILARLA

Tıpta Öncüler -II

Beşir Ömer Akbulut | Tenfi Rengi Kayıncıgil
Erol Feyzi | Abdullah Ali Tunca | Hasan Hakkı Alınlar | Belset Uz
Nuran Sührü Akal | Zeki Zeren | Raım Abdull | Nuri Karaman
Yeni Cengiz | Tarkan Bayış | Mağlas Ullan | Hakanet Yarız
Sünni Dıner Cengiz | Aladdin Orhan | Sefi Kırdıy | Cübet Boşbulan
İskit Berhan | Betia Hakaner Kemneroğlu | Muzaffer Aksoy
Mehmet Toprak | Kemal Özano | Abdurrahman Ferhan Bekas | Emir
Özker Mehmet Önen | Erhan Sencer | Aysel Sencay Melihülhan
Yarış Orhan | Rezaı Kaya | Rıfat Kayıncıgil
Abdullahin Özbek | Sıyın Ersoi | Naim Kemal Meriç
Muzaffer Kırdıy | Gazi Yarız | Selahattin Kaymakalan
Ahmet Yarız | Özcan Könel | Mustafa Arman | Altan Orat
Aghan Çavdar | Nurettin Emir | Kemal | Büyükköylük
Aghan Yel | İlhan Aktun | Kemal | Büyükköylük
Aghan Görmis | Nihat Özano | Sübnü Cın
İbrahim Yılmaz | Nezihe Çetin | Seydi Gözdeyazlı | Ali Aghan
Hüsnü Kalyoncu | Burhan Selim | Erol Babacan | Kılıç Balaz
Osman Kalyoncu | Zeki Güllü | Fehmet Sıyah | Özgür Toprak
Seydi Özen Saral | Şişik Sand Allen | Aziz Saman | Halim Güner
Gözü Özoğlu | Osman Saka Yener | Babur Güller | Mustafa Malamat
Beyazıt Kılıç | Sumru | Cemil Toprak
Meral Bekir | İsmail Hakkı Ayhan | Haluk Yarız | Mustafa Altın
Mehmet Bekir | Mustafa Kılıç | Öztürk | Tezcan Kılıç | Melis Karabıç
Rıfat Ullan | Tayfun Özbek | Reşat Öztürk
Berra Arık | İbrahim Celal | Haydar
Gülşen Elif Güllü | Saad Eşimley

Editörler

Dr. Cengiz YAKINCI

Dr. Yaşar DURMAZ

Dr. Mehmet Ali ERKURT

© 2026 Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti.

ANILARLA Tıpta Öncüller -II

Editörler

Dr. Cengiz YAKINCI

ORCID: 0000-0001-5930-4269

Dr. Yaşar DURMAZ

ORCID: 0000-0002-4437-0068

Dr. Mehmet Ali ERKURT

ORCID: 0000-0002-3285-417X

ISBN: 978-625-8984-01-9

5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası hükümleri gereğince herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Kitap içerisinde yer alan bilgi ve görsel materyaller ile ilgili sorumluluk yazarına aittir.

NOBEL TIP KİTABEVLERİ TİC. LTD. ŞTİ.

www.nobelip.com

Millet Cad. No: 111 Çapa-İstanbul
Tel : (0212) 632 83 33
E-posta : destek@nobelip.com

DAĞITIM

Tel : (0212) 771 52 11 - (0212) 771 33 09
E-posta : hasannazli@nobelip.com

Yayımcı : Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti.
Millet Cad. No:111 34104 Fatih-İstanbul

Yayımcı Sertifika No : 50192

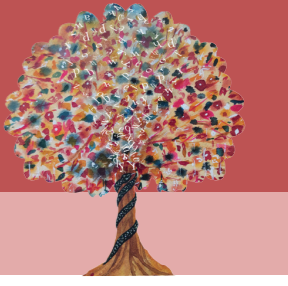
Baskı / Cilt : Özkurt Matbaacılık
Dağyaka Mah. 2044. Cad. No: 32
K.Kazan/Ankara

Matbaa Sertifika No : 81142

Baskı Tarihi : Nisan 2026 - İstanbul

Her hakkı Dr. Cengiz Yakıncı ve Dr. Yaşar Durmaz'a aittir.

Sunuş

“Anıları yazmak, ölümün elinden bir şey çalmaktır.” denir. Gerçekten de bu anıları yeni nesillere ve gelecek kuşaklara aktarmak, deneyimli hekimlerin dünyada bıraktıkları izin hatırlanmasını sağlayacaktır. İbn-i Sina'nın “Tecrübe ilimden üstündür.” düsturuyla, öncülerin anılarından öğrendiğimiz tecrübeleri bir eser olarak kayıtlara geçirmek, belki de onlara olan vefa borcumuzu ödemek için bir fırsat olacaktır.

Anılar, kronolojik bir biyografinin ötesinde, o günün şartlarına göre yetişmiş öncünün deneyimlerini, pratik çözümlerini ve hatalarını içerir. Bu yönüyle gerçek bir ders niteliğine dönüşerek eğitimin önemli bir parçası hâline gelir. Anılar eskidikçe kıymetlenir, güzelleşir ve emsalsiz olur.

Bu konudaki ilk kitabımız *Anılarla Tıpta Öncüler-I* 2024 yılında yayımlandı ve içeriğinde 126 tıp öncüsü yer aldı. Kitapla ilgili olarak okurlarımızdan çok güzel geri dönüşler aldık. Tıptaki öncülerin anılarını tek bir kitaba sığdırmak elbette mümkün olamayacağı için ilk kitapta yer veremediğimiz öncü hocalarımızın anılarına ikinci bir kitapta yer vermeyi planladık. Böylece *Anılarla Tıpta Öncüler-II* kitabı ortaya çıktı. İkinci kitabımızda yer alan 87 öncü hocamız, doğum tarihlerine göre sıralandı; anılara bu sıraya göre yer verildi. Ayrıca öncüler, isme göre alfabetik olarak da sıralanarak alternatif bir içindekiler bölümü oluşturuldu.

Kitabımızda anılar şu şekilde işlendi: İlk sayfada öncü hocamızın topluluk içindeki fotoğrafı ve fotoğraf altı açıklaması, vesikalık fotoğrafının bulunduğu kısa biyografisi ve özlü sözleri yer aldı. Devam eden sayfalarda onu tanımlayacak alt başlıklar ve anıları aktarıldı. Bölümün sonunda ise yazarın fotoğrafı kısa biyografisi ile ileri okuma bölümü yer aldı.

Kitabımıza anılarıyla katkıda bulunan 76 yazarımıza şükranlarımızı sunarız. Ayrıca takdim yazıları için Dr. Sevim Dinçer Cengiz, Dr. Ümit Evran, Dr. İsmail Hakkı Aydın, Dr. Hakan Kumbasar, Dr. Duran Canatan, Dr. M. Akif Karan, Dr. Tayfun Özçelik ve Dr. Recep Öztürk'e teşekkür ederiz.

Kitabın Türk tıp dünyasında yeni bir ufuk açacağını ve anıların genç sağlıkçılara meslek hayatlarında yol göstereceği kanaatindeyiz. Keyifle okumanız dileğiyle...

Daha ileri... Daha güzele... Sevgiyle...

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar DURMAZ

Takdim

“Anılarla Tıpta Öncüler” Üzerine

Bilim tarihine baktığımızda görürüz ki, her dönemde olduğu gibi tıp da sınırları zorlayan, yerleşik kabulleri sorgulayan ve çoğu zaman güçlü dirençlere rağmen yeni ufuklar açan öncülerin omuzlarında yükselmiştir. Yalnızlığı göze alan, eleştirilere direnen, merakını ve vicdanını pusula edinen bu hekimler; sabır, azim, sebat ve fedakârlıkla insanlığın ortak hafızasına iz bırakmışlardır. Bugün ulaştığımız bilgi ve uygulama düzeyi, işte bu adanmış ruhların gayretiyle şekillenmiştir. Çünkü tıp, insanın faniliği karşısında geliştirdiği en anlamlı direniş biçimlerinden biri; acıyı hafifletme, umudu diri tutma ve hayata tutunma çabasının ilimle yoğrulmuş hâlidir.

Hekimlik yalnızca teknik bilgiye dayanan bir meslek değildir. O; aklın, bilimin ve tecrübenin yanı sıra sezgi, empati ve vicdanla bütünleşen bir sorumluluk alanıdır. Gerçek bir hekim, bilimsel titizlikle düşünürken aynı zamanda hastasının gözlerindeki endişeyi de okuyabilen kişidir. Laboratuvarın nesnel verileri ile hasta başındaki insani temas arasındaki o ince denge, tababetin hem bilim hem de sanat oluşunun en güçlü göstergesidir.

Elinizdeki “Anılarla Tıpta Öncüler” adlı eser, işte bu iki kutup arasındaki derin bağı görünür kılan kıymetli bir çalışmadır. Bu kitap, yalnızca bir biyografi derlemesi ya da tarihsel sıralama sunmamaktadır. Aynı zamanda Türk tıbbına yön vermiş öncülerin düşünce dünyasını, mesleki mücadelelerini, etik duruşlarını ve insanî hassasiyetlerini bugüne taşıyan güçlü bir hafıza çalışmasıdır.

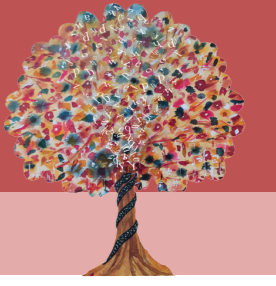
Bu sayfalarda; ameliyathanelerde atılan cesur adımların, kürsülerde verilen ilham verici derslerin ve hasta odalarında kurulan sessiz ama derin bağların izlerini bulacaksınız. Her bir anı, genç hekimler ve öğrenciler için geçmişe duyulan saygının yanı sıra geleceğe dair sorumluluk bilincini de pekiştiren bir rehber niteliğindedir.

“Anılarla Tıpta Öncüler”, mesleğimizin köklerini unutmadan geleceğe yürümemiz gerektiğini hatırlatan; ilham veren, yol gösteren ve ortak hafızamızı diri tutan kıymetli bir mirastır. Bu anlamlı eserin hazırlanmasında emeği geçen editör ve yazarlara gönülden teşekkür ediyorum; kitabın tüm meslektaşlarımıza ve bilim yolunda ilerleyen genç kuşaklara ışık olmasını temenni ediyorum.

26 Şubat 2026

Prof. Dr. Sevim DİNÇER CENGİZ
Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı

Takdim

Öz Bırakanları Anılarda Yaşatmak

“Anılarla Tıpta Öncüler-I” kitabı ülkemizde bir ilki gerçekleştirmiş ve tıp alanında iz bırakan meslek büyüklerimizi bir araya toplamıştı. Fakat ömrünü insan sağlığına adanmış, tıp bilimine hizmet etmiş o kadar çok değerli insan vardı ki, bunların hepsini bir kitaba sığdırmak imkânsızdı. İşte bu kitap, adları çoktan “unutulmazlar” arasına giren değerli meslektaşlarımızı “Anılarla Tıpta Öncüler-I” in bıraktığı yerden anlatmaya devam eden bir başka değerli çalışmadır.

“İnsanın gerçek ölümü, onu son hatırlayan kişinin ölümüdür” diye çok bilinen bir söz vardır. Yetişmemize çok emek veren, bugünlere ulaşmamızda önemli katkıları olan, çoğu rahmetli olmuş hocalarımızı anmak bir anlamda onları ölümsüzleştirmekle eş anlamlıdır diyebiliriz. Öte yandan bu değerli hocalarımızı genç meslektaşlarımıza tanıtmak da aynı yönde atılmış bir diğer adımdır. İşte “Anılarla Tıpta Öncüler-II” kitabının böyle bir misyonu üstlenmiş olmasını bu bağlamda çok önemli buluyorum.

2400 sene önce tanrı Asklepios adına edilen kutsal Hipokrat yeminimiz günümüzde biraz değişmiş olarak artık insan onuru üzerine edilmektedir. Fakat değişmeyen şu ki, bu yemine “Bu sanatta hocamı, babam gibi tanıyacağım...” diye önemli bir vurgulama vardır ve bu mesleği bize öğreten hocalarımızdan saygı ile söz edilir ki, hocalara saygı anlayışı asırlardır hiç değişmemiştir. Çünkü teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, bilgilerimiz ne kadar yenilirse yenilensin, bu bilimin gelişmesinde hocaların gençlere el vermesi hep ağırlıklı bir yer tutmuştur. Bu durum cerrahi branşlarda kendini daha da belli eder ve tababet sanatının “zanaatkârlık” boyutunda usta-çırak ilişkisi olarak ortaya çıkar.

Bu değerli esere emek veren bütün meslektaşlarımıza, tıbbın öncülerini hatırlama ve ebediyete intikal edenleri rahmetle anma fırsatı verdikleri için teşekkür ediyorum.

Uzm. Dr. Ümit EVRAN
KBB Hastalıkları Uzmanı

Takdim

“Anılarla Tıpta Öncüler” Hakkında

Bilim Tarihinde her sahada olduğu gibi Tıp da her devirde, bilgi sınırlarını zorlayan, bazen türlü türlü engellemelere rağmen cesaretle yeni yollar açan, yalnızlıkla, bazen de büyük dirençlerle karşılaşsa da durmaksızın, şüphe, merak, azim, sebat, sabır, inat, hikmet, erdem, irfan, burhan, vicdan, gurbet, vakar, gayret ve fedakarlıkla ilerleyen ve istikbale ışık tutan öncüler sayesinde bugün vardığımız noktaya ulaşabilmiştir. Nitekim Tıp varoluşumuzun en temel paradokslarından birini taşıyan, insanlığın ortak mirası, bir anlamda acizliğe ve faniliğe karşı bir direnişi de ihtiva eden ve hiç olmazsa da ağrıyı dindiren “İlâhî bir San’at”dır.

Tababet ve Cerrahi, hiç kimseden talimat almayan, akıl, bilgi, tecrübe, kabiliyet, sezgi ve vicdaniyla radikal düşünen ve hareket eden bir mukavemet sanatıdır. Bütün bunlarla birlikte iyi doktor, iyi hekim, iyi tabip ve iyi cerrah aynı zamanda, bilimin ve tıbbın hasletlerine haiz iyi bir bilim adamıdır ve manevi yönden de duânın kimyasalı, molekülü, formülü, dozu, kontrendikasyonu, yan etkisi ve reçetesi olmayan yegâne ücretsiz “kuantik bir ilaç” olduğuna da inanır.

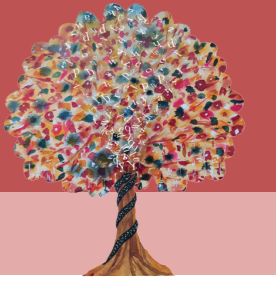
Bilim, nesnel gerçekliği ve doğruyu gözlem, deney ve akıl yürütmekle modellemek isterken, tababet san’at olarak empati ile kişisel ağrı ve acının tam ortasında durur. İşte elinizdeki bu “Anılarla Tıpta Öncüler”, bir tarafta deneysel metotların tavizsiz kesinliği ve diğer taraftaki hasta yatağının sıcak ve şefkatli trajedisi ile gerilim hattını somutlaştıran bir eserdir.

İşte klasik-kuru bir biyografi derlemesi ya da akademik bir kronoloji olmanın çok ötesindeki “Anılarla Tıpta Öncüler” isimli bu eser, Türk Tıbbının iz bırakan bu öncü hocalarının, bilim adamlarının, cerrahlarının ve hekimlerinin hatırasını, gayretini, cesaretini, san’atını, sesini, nefesini, düşünce ve duygu dünyasını günümüze taşıyan, genç meslektaşlarımız ve öğrencilerimiz için geçmişe saygı, istikbale sorumluluk ve mesuliyet duyguları ile birlikte umutla örnek alınabilecek, ilham verici, yol gösterici meş’ale ve rehber olan, editör ve yazarların titiz emekleri ile vücut bulan, Türk Tıp Tarihinde önemli bir boşluğu dolduran ve hafızasını koruyan “*miras*” niteliğindeki eşsiz bir kolektif hafıza çalışmasıdır.

Bu eserin sadece meslektaşlarımıza değil, bilim ateşi ile yanan genç nesillere de cesaret vereceği, ışık ve faydalı olacağı umuduyla, editör ve yazarlarımızı samimiyetle tebrik eder, saygılar sunarım.

Tepekent, İstanbul, 22 Şubat 2026
Prof. Dr. İsmail Hakkı AYDIN
Beyin, Omurilik ve Sinir Cerrahı

Takdim

Zaman Tünelinde Yolculuk...

Anılar, “Zaman Tüneli”ne girip, bir kişinin yaşadığı, şahit olduğu veya bizzat deneyimlediği önemli olayları, üzerinden belirli bir zaman geçtikten sonra, samimi ve kişisel bir bakış açısıyla kaleme aldığı edebi metinlerdir. Zaman Tünelinde anılarımızı, gelecek yıllarda teknolojinin hızlı devinimi ile uzaya yansımış geçmiş yaşananları, görsel olarak görebileceğimize inanıyorum. Yapay zekâ ile sosyal medya platformlarında kişilerin anıları görsel olarak yayınlanmaya başladı bile. Zaman tüneli kitapları yazıldı filmleri çekildi, yakın tarihte her birey için yaşadıkları, yapay zekâ ile bir film şeridi olarak, bireylerin karşısına çıkacağına inanıyorum.

Anıları yazar iken, yazıların gelecek kuşaklara aktarılacak onların yaşamına da dokunacak önemli olayları da anlatmış oluyoruz, her ne kadar tarihi olaylara ışık tutsa da geçmişi yaşamak ayrı bir keyif ve mutluluk veriyor. Anılarda zaman ve mekân, sadece bir fon değildir yaşamın kendisidir. Anı yazıları, sadece geçmişi kaydetmekle kalmıyor, aynı zamanda bize kim olduğumuzu, nereden geldiğimizi, kimlerle birlikte olduğumuzu, neler yaptığımızı, hangi olaylara karıştığımızı, mutlulukları, keyifli günleri ve üzüntülü günleri de hatırlatıyor...

Tıpta öncü olmak kolay bir iş değil, inandığı alanda gece gündüz çalışan, ailesinden ve kendi yaşamından fedakârlık yapan, bunun sonucu tıbbi alanda bir çok yeniliklere yol açan, imza atan, tarih yazan, yetiştirdiği insanlara çığır açan, mentör olan bilim insanlarıdır. Ülkemizde bu alan da yol alan tüm öncü bilim insanları “Beni Türk Hekimlerine Emanet Ediniz” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e inanarak, onun gösterdiği hedefe “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir” diye yürüyerek kendi alanlarında tıbbi ileri noktalara götürmüşlerdir.

Birinci Tıpta Öncüler Kitabının çok ses getirmesi, özellikle Cumhuriyet gazetesi kitap ekinde Adnan Binyazar’ın yazdığı değerlendirmeyi okuyunca, editörlüğü yapan altı yıl aynı sınıfta ve aynı grupta birlikte olduğumuz, sonrasında aynı uzmanlık dalında (Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları) çalıştığımız sevgili arkadaşım Prof. Dr. Cengiz Yakıncı’yı ve ekip arkadaşı Dr. Yaşar Durmaz’ı candan ve gönülden kutluyorum.

Tıpta Öncüler Kitabının ikincisinde de alanında çığır açmış ve öncü olmuş çok değerli seksen yedi hocalar içinden beş değerli hocamı yazma fırsatı verdiği için editörlere teşekkür ediyorum. Bu kitapta yer alan her bir hoca, bilgisi, donanımı, eğitimciliği ve mentörlüğü ile ayrı bir kitap olacak özellikte. Onların içinden beş hocanın anılarını yazarak paylaşmak ayrı bir onur ve keyif oldu...

İkinci kitabında çok ses getireceğine ve üçüncü için hazırlıklar yapacağına inandığım sevgili arkadaşım Cengiz ve Yaşar kardeşime çok teşekkür ediyorum, akıllarına ve emeklerine sağlık diyorum...

Prof. Dr. Duran CANATAN
Akdeniz Kan Hastalıkları Vakfı ve
Hemoglobinopati Merkezi Başkanı

Takdim

Alanında İz Bırakmış Hocalarımız

Anılarla Tıpta Öncüler -1 kitabı bu alanda önemli bir boşluğu doldurdu, genç kuşaklara öncü hocalarımızı tanıttık değerli bir kaynak oldu. Doğal olarak ülkemizde tıp alanında öncü olarak nitelenebilecek isimleri bir kitaba sığdırmak mümkün değildi. Editörler kısa zaman sonra ikinci kitap için çalışmaya başladılar ve yaklaşık iki yıllık bir çalışmanın sonucunda 87 öncü ismin tanıtıldığı bu kitap hazırlandı.

Anı kitapları önemlidir, anıları okuyarak hem anlatılan insanları hem de bir dönemi öğrenmek mümkün olur. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra pek çok alanda olduğu gibi sağlık alanında da çok önemli işler yapıldı. Salgın hastalıklarla savaşıldı, sağlık sistemi düzenlendi, modern tıbbın yerleşmesi sağlandı. Bugün ülkemiz en zor hastalıkların tanı ve tedavisinin yapılabildiği, organ ve doku nakillerinin başarıyla gerçekleştirildiği bir noktada ise, bu durum andığımız öncü hocalar sayesinde. Bu işleri başaran hocalarımız ayrıca yetiştirdikleri hekimlerle başardıklarının devamlılığını sağladılar. Hocalarımızın hekimlikleri, eğitimcilikleri, bilimsel çalışmaları ile akademik yaşama katkıları çok önemlidir; değişik kademelerde yöneticilik yapanlar da önemli izler bırakmıştır.

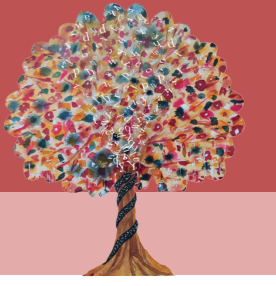
Hocalarımız başarılı çalışmalarıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Beni Türk hekimlerine emanet ediniz" sözünün ne kadar doğru olduğunu göstermiştir.

Bu kitaptaki birçok isim günümüzdeki hocaların hocasıydı. Ben de çok sevdiğim, saydığım ve çok şey öğrendiğim hocam Prof. Dr. Abdülkadir Özbek'i yazma, onunla ilgili anılarımı paylaşma şansı buldum. Umarım Türkiye'de psikodramayı kuran, tanıtan ve ekip arkadaşlarıyla birlikte grup psikoterapileri kongrelerini başlatan değerli hocamı genç kuşaklara yeteri kadar tanıtabilmişimdir...

Hepinize iyi okumalar dilerim

Prof. Dr. Hakan KUMBASAR
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı
Ankara, Mart 2026

Takdim

Anılarla Tıpta Öncüler

Tıp fakültesi mezuniyet törenlerinde hekimlik yemini edilirken "Hocalarıma hak ettikleri saygı ve minnettarlığımı göstereceğime" denilir. Tüm hekimler yemin törenlerinde Hipokrat'ın antik çağlarda yazdığı söylenen bu metni söylerler. Hipokrat'ın metninin orijinalinde "Bu sanatta hocamı, babam gibi tanıyacağım, rızkımı onunla paylaşacağım, ihtiyacı olursa kesemi onunla bölüşeceğim, çocuklarına kardeşim gibi bakacağım ve öğrenmek isterlerse bu sanatı ücretsiz öğreteceğim; ilaç reçetelerini, şifai bilgileri ve diğer bilgileri sadece ve sadece kendi evlâtlarıma, hocamın çocuklarına ve hekimlik kurallarına uygun sözleşmeyle bağlı ve ant içmişlere öğreteceğim." yazmaktadır.

Yaşadığımız döneme bilimsel ve teknolojik gelişmelerin baş döndürücü hızı damga vurmaktadır. Günümüzde bilgiye ulaşma yolları çoğalmış ve bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır. Buna rağmen, hekimlik öğreniminde eğitimcilerin rolü azalmamaktadır. Hepimiz bize bu mesleği öğretenleri her an anmaktayız. Hocalarımızın karmaşık konuları anlaşılır hale getirmeleri, eğitimde kullandıkları yöntemler, özellikle hastaları muayene etmeleri, hasta başlarındaki belirti ve bulguları değerlendirme yolları, hasta ve yakınları ile iletişimleri her zaman aklımızda. Sadece bilgi ve beceriler değil, aynı zamanda tutum ve davranışlarımızı da etkilemiştir hocalarımız. Bazılarının hastalarla resmi konuşmaları, bazılarının kurduğu samimi ilişkileri, bazılarının ciddi ifadeleri bazılarının sürekli mütebessim çehreleri hep hafızamızda yer almaktadır.

Eğitim hayatımız boyunca bizi etkileyen birçok hocamız olmuştur. Tüm bu hocaların her biri bizleri farklı yönlerden etkilemiştir. Tüm bu etkilenmelerin sonucunda bizler "özgün bir birey" olarak ortaya çıktık. Hekim olarak "özgün"lüğümüz belirli bir "ekol"ün temsilcisi olduğumuz gerçeğini değiştirmiyor. Hekimlik uygulamalı eğitimini aldığımız hocalarımız düşünce tarzımızı, duruşumuzu, giyimimizi, jest ve mimiklerimizi ve tepkilerimizi sandığımızdan daha fazla etkilemişler. Diğer yandan, tanımak, birlikte çalışmak, kendisinden ders almak şansını bulamadığımız birçok değerler var. Bazı hocalarımız çok fazla tanınıyor, bazı hocalarımızın farklı yönleri hiç bilinmiyor; bazıları belki de çoktan unutulmaya başlanmış. Onları en yakınlarından dinlemek, öğrenmek eksiklerimizi veya fazlalıklarımızı görmek fırsatını doğuracak. Anılar kişiliğimizi oluşturan yapı taşları gibi. Anı kitapları büyük fırsatlar kazandırıyor; küçük bir anı ile, tek bir kitapla yüzlerce sayfalık bilgiye ulaşabiliyoruz.

Hayatımda iz bırakan bazı hocalarımda gördüklerimi bu kitapta paylaşma imkânım oldu. Geride henüz paylaşmadığım o kadar çok hocam var ki, hepsine minnet borçluyum.

Prof. Dr. Mehmet Akif KARAN
İç Hastalıkları ve Geriatri Uzmanı
23.02.2026

Takdim

Anılarla Tıpta Öncüler

Tıp, elbette kanıta dayanır; ama tıbbi “meslek” yapan şey, bilginin insan tecrübesiyle yoğrulup kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır. Bu aktarımın en güçlü taşıyıcılarından biri anılardır. Bir klinik kararın ardındaki tereddüt, bir hatanın öğrettiği uyanıklık, bir hastanın bakışında yıllar sonra bile geri çağrılan sorumluluk... Bunlar ne bir kılavuz maddesine ne de bir tablo hücrelerine bütünüyle sığar.

Anılar, tıbbın görünmeyen yüzüne ayna tutar. Hekimin nasıl düşündüğünü, nasıl dinlediğini, belirsizlikle nasıl baş ettiğini -bazen de belirsizliğin içinde nasıl sakin kaldığını- öğretir. Aynı zamanda etik pusulayı diri tutar. “Doğruyu yaptım mı?” sorusu çoğu zaman bir deney sonucundan ziyade bir insan hikâyesinin içinde yankılanır; bu yüzden anılar yalnızca geçmiş anlatmakla kalmaz, geleceğin hekimliğini de biçimlendirir.

Bilimsel ilerleme çoğu kez birikimle mümkün olur; fakat kurumların ve disiplinlerin hafızası zayıfladığında, aynı hatalar farklı adlarla geri döner, aynı derslerin bedeli yeniden ödenir. Anıların yazıya dökülmesi, bireysel hafızayı ortak hafızaya dönüştürür; genç hekimlere rol modellerin yalnız “başarılarını” değil, katedilen yolun gerçek doğasını da gösterir: emeği, sabrı, merakı ve çoğu zaman yalnızlığı... Böylece tıp tarihi, sadece kronoloji olmaktan çıkar; yaşayan bir öğretmene dönüşür.

“Anılarla Tıpta Öncüler” bu açıdan kıymetli bir köprü kuruyor: farklı kuşakları ve disiplinleri, aynı ortak değer etrafında, insana hizmette, buluşturan bir köprü. Bu emeği veren editörlere ve anılarını paylaşarak bu hafızayı zenginleştiren tüm yazarlara teşekkür eder; kitabın okuruna hem ilham hem de vicdanı diri tutan bir meslek disiplini kazandırmasını dilerim.

Prof. Dr. Tayfun ÖZÇELİK

Bilkent Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı
Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölüm Başkanı

Takdim

Tıpta Anıların Önemi: Zamanı Aşan Beyaz Bir Miras

Hekimlik, laboratuvar sonuçlarının ve klinik kılavuzların kuru satırları arasında yürütülen teknik bir zanaat değildir; bir insanın, başka bir insanın hayatına dokunuşunun derin hikâyesidir. Her teşhisin arkasında bir tereddüt, her tedavinin içinde bir umut, her cerrahi müdahalenin derinliğinde ise bir vicdan muhasebesi yatar. Hekimin elindeki aletler değişir, ilaçlar yenilenir, protokoller güncellenir; ama o vicdanın sesi — hastanın gözlerindeki korkuyu okuma biçimi, bir haberi verirken seçilen kelimeler, gece yarısı verilen bir karar— nesilden nesile ancak anlatıyla taşınır. Bu insani boyutu klasik ders kitaplarının didaktik anlatımı içinde bulmak güçtür; zira ders kitabı doğruyu öğretir, anı ise doğruyu yaşatır.

Tıbbi anılar tam da bu boşlukta anlam kazanır. Belleğin kimlik inşasındaki köklü gücüyle tarihin birikimi ile bugünün pratiği arasında beklenmedik köprüler kurar. Bir hocanın klinik sezgisini ya da bir ameliyathanede yaşanan o kritik dakikayı hiçbir vaka sunumu tam olarak aktaramaz. Anı ise aktarır; üstelik aktarırken o anın havasını, ağırlığını ve insanını da birlikte getirir.

Hafıza, bir ilmin ruhudur. Tıbbın yalnızca bilimsel bir disiplin değil, aynı zamanda bir irfan meselesi olduğunu bize en güçlü biçimde hatırlatan da bu hafızadır. Anılarla Tıpta Öncüler-2, söz konusu irfanın izini süren; 76 yazarın kaleminden süzülen ve 87 öncü hocamızın hayatına ayna tutan bir kolektif hafıza kayıdır. Bu çalışmada yalnızca vefat etmiş hocalarımızın hatıraları değil, yaşayan hocalarımızın bilgi birikimleri ve gelecek öngörülerini de bir araya getirilmiştir. Bir hekimin anısı, şahsi olmaktan çıkıp toplumsal bir mirasın ve tıp tarihinin canlı hücrelerine dönüşebilir. Bu dönüşüm, eserin en değerli vasfıdır.

Bu sayfalar arasında dolaşırken teorik bilginin hayata nasıl nakşedildiğini, zorlukların hangi sabırla aşıldığını ve etik değerlerin teoriden pratiğe nasıl taşındığını bizzat müşahade ediyoruz. Genç meslektaşlarımız için bu anılar, birer rol model rehberi olduğu kadar tıbbın soğuk bilimsel yüzüne sıcaklık katan insani tanıklıklardır. Klasik bilgiyi tecrübi kazanımlarla destekleyen bu anlatılar, öğrenciyi pasif bir alıcı olmaktan çıkarıp yüzyıllardır süregelen o bayrak yarışının bir parçasına dönüştürür. Bir öğrencinin sayfalar arasında karşılaştığı o tek cümle —bir hocanın gece nöbetinde kaydettiği bir gözlem, bir ameliyat öncesi söylediği bir söz— bazen yıllarca okunan ders kitaplarından daha derin iz bırakabilir.

Tıp anıları, geçmişle bugünle buluşturan ve geleceği sessizce şekillendiren bir nehir gibi akar. Bu eser; tıp fakültelerinin amfilerinden hastane koridorlarına, kürsülerin vakur duruşundan hasta başı vizitlerinin samimiyetine uzanan geniş bir yelpazede tıp kültürümüzü yeniden inşa etmektedir. Bu mirasa sahip çıkmak, yalnızca geçmişe vefa değil; daha insani ve daha nitelikli bir geleceğe verilen en kararlı cevaptır.

Prof. Dr. Recep ÖZTÜRK
Enfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı

*Takdim yazıları yazarların doğum tarihine göre sıralanmıştır.

Yazarlar

Abdulgani GÜLYÜZ, *Dr. Öğr. Üyesi*
Malatya Turgut Özal Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-5797-9115
abdulganigulyuz@gmail.com

Abdullah Murat TUNCER, *Prof. Dr.*
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0001-7825-755X
muratatuncer@gmail.com

Ahmet Yılmaz NIŞANCI, *Prof. Dr.*
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
Kardiyoloji Anabilim Dalı (E)
yilmaznisanci@gmail.com

Arzu BAKIRTAŞ, *Prof. Dr.*
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Alerji ve İmmünoloji Bilim Dalı
ORCID: 0000-0002-7694-8944
arzubakirtas@gmail.com

Bilgöl METE, *Prof. Dr.*
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-9091-6087
bigimete@istanbul.edu.tr

Ayşe Esra UZASLAN, *Prof. Dr.*
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-3120-6506
esrauz@uludag.edu.tr

Canan Ceran ÖZCAN, *Prof. Dr.*
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi
Çocuk Cerrahisi Kliniği
ORCID: 0000-0002-2014-9246
cceran@yahoo.com

Cihat Çınar BAŞEKİM, *Prof. Dr.*
Radyoloji Uzmanı.
Acıbadem Ataşehir Hastanesi, İstanbul
ORCID: 0000-0002-3954-9602
cinarbasekim@yahoo.com

Cüneyt İLÇAYTO, *Uzm. Dr.*
Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı
Serbest Hekim
recai.cuneyt@gmail.com

Deniz Nazire ÇAĞDAŞ AYVAZ, *Prof. Dr.*
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk İmmünoloji Bilim Dalı
ORCID: 0000-0003-2213-4627
deniz.ayvaz@hacettepe.edu.tr

Deniz Süha KÜÇÜKAKSU, *Prof. Dr.*
İstanbul Başkent Üniversitesi Hastanesi
Kalp Damar Cerrahisi Kalp Nakli
Yapay Kalp Merkezi Sorumlusu
ORCID: 0000-0003-2524-4864

Dilek OĞUZ, *Prof. Dr.*
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gastroenteroloji Bilim Dalı
ORCID: 0000-0003-0634-6347
ddkoguz@yahoo.com

Duran CANATAN, *Prof. Dr.*
Akdeniz Kan Hastalıkları Vakfı ve
Hemoglobinopati Merkezi Başkanı
ORCID: 0000-0001-8128-8269
durancanatan@gmail.com

Elçin SÜREN, *Doç. Dr.*
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0001-8904-9828
elcin_baskan@yahoo.com

Emre Göksan PABUÇCU, *Prof. Dr.*
Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-9015-5978
info@emrepabuccu.com

Eren AKÇİÇEK, *Uzm. Dr.*
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gastroenteroloji Bilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0001-7884-5079
erenakcicek@gmail.com

Erkut ATTAR, *Prof. Dr.*
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-8459-2538
erkut.attar@yeditepe.edu.tr

Ertekin ARASIL, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beyin Cerrahisi Anabilim Dalı (E)
canarasil3506@gmail.com

Esat ORHON, *Prof. Dr.*
Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı
Serbest Hekim
orhone@gmail.com

Evrin YALÇIN, *Uzm. Dr.*
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0009-0004-6280-7448
evrmylcn@gmail.com

Faik YAYLAK, *Prof. Dr.*
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-1216-0429
faik.yaylak@ksbu.edu.tr

Ferhan GİRGİN SAĞIN, *Prof. Dr.*
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-1309-6788
ferhan.sagin@ege.edu.tr

Feride SÖYLEMEZ, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı (E)
feridesoylemez@yahoo.com

Gökhan AÇIKGÖZ, *Prof. Dr.*
Kapadokya Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
ORCID: 0000-0002-6445-8112
gokhan.acikgoz@kapadokya.edu.tr

Gülseren KARABIYIKOĞLU, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0009-0003-0713-4204
kbiyikog@medicine.ankara.edu.tr

Gülşen SALGAR, *Tarih Öğretmeni*
İzmir Konak Hürriyet Anadolu Lisesi
Eğitim Yöneticisi
ORCID: 0000-0002-3276-7084
salgargulsen75@gmail.com

Günsel ŞURDUM AVCI, *Prof. Dr.*
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kardiyoloji Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0009 0009 5935 6013
drgunselavci@gmail.com

Güray ÜNLÜ, *Uzm. Dr.*
Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı
Serbest Hekim
gurayunlu@gmail.com

H. Kaya YORGANCI, *Prof. Dr.*
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-4346-289X
yorganci@hacettepe.edu.tr

H. Uğur ÖZÇELİK, *Prof. Dr.*
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı
ORCID: 0000-0003-1587-5216
uozcelik@hacettepe.edu.tr

Hakan KUMBASAR, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Psikiyatri Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0002-2028-9628
kumbasarhakan@yahoo.com

Hasan SERDAROĞLU, *Prof. Dr.*
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı (E)
h.serdaroglu14@gmail.com

Hülya ÖZTÜRK KARATAŞ, *Doç. Dr.*
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-8999-4213
hulyao@ogu.edu.tr

Hüseyin AKILLI, *Doç. Dr.*
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-5240-8441
hsynakilli@hotmail.com

Ilgın GÖKLER DANIŞMAN, *Prof. Dr.*
TED Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü
ORCID: 0000-0002-8684-8218
ilgin.danisman@tedu.edu.tr

Işık SAYIL, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Psikiyatri Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0009-0009-4699-9562
isiksayil@gmail.com

İbrahim KOÇER, *Prof. Dr.*
Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göz Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-4776-2630
ikocer25@hotmail.com

İlker İnanç BALKAN, *Prof. Dr.*
İstanbul Üniversitesi -Cerrahpaşa
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Enfeksiyon
Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-8977-5931
ilker.balkan@iuc.edu.tr

İlknur ELİFOĞLU, *Dr. Öğr. Üyesi*
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-1432-4009
ilknur.elifoglu@ksbu.edu.tr

İsmail Hakkı AYDIN, *Prof. Dr.*
Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nöroşirürji Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0003-2317-1630
bircis@gmail.com

K. Aydan İKİNCİOĞULLARI, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk İmmünolojisi ve
Alerjik Hastalıkları Bilim Dalı
ORCID: 0000-0003-1145-0843
aydanikinciogullari@gmail.com

L. Arzu ARAL, *Prof. Dr.*
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
İmmünoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-7300-1624
arzu.aral@yeditepe.edu.tr

Levent ÖZTÜRK, *Prof. Dr.*
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fizyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-0182-3960
leventozturk@trakya.edu.tr

M. Mümtaz MAZICIOĞLU, *Prof. Dr.*
Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aile Hekimliği Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-6458-2906
mumtaz33@hotmail.com

Mehmet Akif KARAN, *Prof. Dr.*
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı
Geriatri Bilim Dalı
ORCID: 0000-0002-9080-404X
karanma@istanbul.edu.tr

Mehmet Ali ÖZATİK, *Prof. Dr.*
Ankara Acıbadem Bayındır Söğütözü Hastanesi
Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği
ORCID: 0000-0002-0479-7518
maozatik@yahoo.com

Mehmet KARADAĞ, *Prof. Dr.*
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0002-9027-1132
karadag@uludag.edu.tr

Mertihan KURDOĞLU, *Prof. Dr.*
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-5344-9739
mkurdoglu@gazi.edu.tr

Muharrem GERÇEKER, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
KBB Hastalıkları Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0002-1885-101X
mgercek@medicine.ankara.edu.tr

Murat ÖZSAN, *Prof. Dr.*
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-9859-9538
ozsantm@gmail.com

Mustafa SERCAN, *Prof. Dr.*
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Psikiyatri Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0003-4375-7022
ymsercan@gmail.com

Nejat AKAR, *Prof. Dr.*
TOBB ETÜ Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-8228-8885
nejatakar52@gmail.com
Nurgül BAYRAM, *Yazar-Yönetmen*
Senaryo Yazarı
Belgesel ve Sinema Yönetmeni
nurgulbayram@gmail.com

Ozan GÖKLER, *Doç. Dr.*
Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi
KBB Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-1621-3687
ogokler@ku.edu.tr

Ozan TURAMANLAR, *Prof. Dr.*
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-0785-483X
ozanturamanlar@hotmail.com

Perihan Elif EKMEKÇİ, *Prof. Dr.*
TOBB ETÜ Tıp Fakültesi
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-6592-2960
drpelifek@gmail.com

Rahmi ÖRS, *Prof. Dr.*
Konya Özel Medova Hastanesi
Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi
ORCID: 0000-0002-9089-1067
rahmiors@gmail.com

Ramazan ULUHAN, *Uzm. Dr.*
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Zeynep Kâmil Kadın ve Çocuk Hastalıkları
Eğitim ve Araştırma Hastanesi
ORCID: 0000-0003-1461-2764
ruluhan@yahoo.com

Recep ÖZTÜRK, *Prof. Dr.*
İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-2623-7212
rozturk@medipol.edu.tr

Rifat Hakkı GÜRSOY, Prof. Dr.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve
Doğum Anabilim Dalı (E)
rgursoy@gazi.edu.tr

Sarper ŞAHİN, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0009-0008-1925-6432
sarper.sahin@ksbu.edu.tr

Sarper YILMAZ, Prof. Dr.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Tıp Fakültesi Plastik ve
Estetik Cerrahi Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0002-3078-2264
sarper@bilkent.edu.tr

Selim AYHAN, Doç. Dr.

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0003-0153-3012
selim_ayhan@yahoo.com

Selma Arzu VARDAR, Prof. Dr.

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fizyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-1073-1718
arzuvar@trakya.edu.tr

Serap Aykut AKA, Prof. Dr.

İstanbul Dr. Siyami Ersek
Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi
Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
ORCID: 0000-0003-0321-7486
serap.aka@sbu.edu.tr

Sevim Dinçer CENGİZ, Prof. Dr.

Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-1021-5748
sevimsdcengiz@hotmail.com

Suna OĞUZ, Prof. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Şehir Sağlık Uygulama ve
Araştırma Merkezi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0002-1870-0983
serifesuna@gmail.com

Şeref Alp KÜÇÜKER, Prof. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ankara Şehir Sağlık Uygulama ve Araştırma
Merkezi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği
ORCID: 0000-0003-2462-316

Şevket ALPTÜRK, Uzm. Dr.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı
Serbest Hekim
ezgi@kibrisjinekoloji.com

Tayfun ÖZÇELİK, Prof. Dr.

İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
Fen Fakültesi Moleküler
Biyoloji ve Genetik Bölümü
ORCID: 0000-0001-5937-1082
tozcelik@bilkent.edu.tr

Ümit EVRAN, Uzm. Dr.

KBB Hastalıkları Uzmanı (E)
ORCID: 0000-0003-1379-0155
umitevran@yahoo.com

Ümit Yavuz MALKAN, Prof. Dr.

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0001-5444-4895
umit.malkan@hacettepe.edu.tr

Yaşar BEDÜK, Prof. Dr.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Üroloji Anabilim Dalı (E)
ORCID: 0000-0002-8567-4914
ybeduk@gmail.com

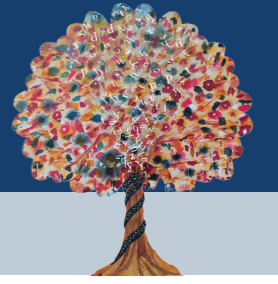
Yiğit UYANIKGİL, Prof. Dr.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-4016-0522
yigit.uyanikgil@ege.edu.tr

Yusuf TÜZÜN, Prof. Dr.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Bursa Yüksek İhtisas Sağlık
Uygulama ve Araştırma Merkezi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği
ORCID: 0000-0003-2853-6029
yusuf.tuzun@sbu.edu.tr

İçindekiler

1. **Besim Ömer Akalın 1862** 1
Ülkemizde Modern Kadın Doğumun Kurucusu
Ebelik Eğitimi Öncülerinden
Himâye-i Etfal Cemiyeti Kurucusu
Prof. Dr. Hasan SERDAROĞLU
2. **Tevfik Remzi Kazancıgil 1894**..... 5
Ülkemizde Modern Kadın Doğumun
Kurucularından
Prof. Dr. Hasan SERDAROĞLU
3. **Esad Feyzi 1874** 7
X Işını Ülkemizde İlk Kez Kullanan
Prof. Dr. Cihat Çınar BAŞEKİM
4. **Abdullah Ahi Tuncer 1883** 17
Anadolu'da Gazi Bir Asker Hekim
Prof. Dr. Abdullah Murat TUNCER
5. **İhsan Hilmi Alantar 1888** 21
Ülkemizde Padiyatri Kurucusu Latin
Harfleriyle İlk Padiyatri Kitabı Yazarı
Dr. Öğr. Üyesi İlnur ELİFOĞLU
6. **Behçet Uz 1893** 29
Çocuk Hastanesi ve İzmir Fuarı Kurucusu
Doç. Dr. Hülya ÖZTÜRK KARATAŞ
7. **İhsan Şükrü Aksel 1899**..... 35
Ülkemizde Nöropatoloji ve Nöropsikiyatri
Kurucularından
Prof. Dr. Mustafa SERCAN
8. **Osman Zeki Zeren 1900**..... 43
Tıp Dilinin Türkçeleştirilmesinde
Öncü Bir Anatomist
Prof. Dr. Ozan TURAMANLAR
9. **Rasim Adasal 1902**..... 49
Ankara Tıp Psikiyatri Kliniği Kurucusu
Prof. Dr. Işık SAYIL
10. **Nusret Karasu 1902**..... 55
Ankara Tıp Göğüs Hastalıkları Kliniği Kurucusu
Prof. Dr. Gülseren KARABIYIKOĞLU
11. **Ankara Tıp Kadın Doğum Ailesi** 61
Prof. Dr. Sevgi TEZCAN
12. **Şerif Çanga 1907** 66
Ankara Tıp Kadın Doğum Kliniği Öncülerinden
Prof. Dr. Sevim Dinçer CENGİZ
13. **Turhan Bayçu 1920** 70
Ankara Tıp Kadın Doğum Kliniği Öncülerinden
Prof. Dr. Feride SÖYLEMEZ
14. **Mazhar Ülker 1925**..... 71
Ankara Tıp Kadın Doğum Kliniği Öncülerinden
Prof. Dr. Rifat Hakkı GÜRSOY
15. **Hikmet Yavuz 1932** 73
Ankara Tıp Kadın Doğum Kliniği Öncülerinden
Uzm. Dr. Şevket ALPTÜRK
16. **Sevim Dinçer Cengiz 1942**..... 74
Ankara Tıp Kadın Doğum Kliniği Öncülerinden
Prof. Dr. Emre Göksan PABUÇCU
17. **Alaeddin Orhon 1910**..... 77
Ankara Tıp Kadın Doğum Bölümü Kurucusu
Prof. Dr. Esat ORHON
18. **Safa Karatay 1911** 83
KBB Hastalıkları Duayenlerinden
Uzm. Dr. Ümit EVRAN

- 19. Cihat Borçbakan 1912** 87
Plastik, Estetik ve Çene Cerrahisi Duayeni
Prof. Dr. Muharrem GERÇEKER
- 20. Şadi Berkmen 1913** 95
Ankara Tıp KBB Hastalıkları Kurucularından
Prof. Dr. Muharrem GERÇEKER
- 21. Bedia Hüdaverdi Kervancıoğlu 1914** 99
Vatana Adanmış Bir Hekim
Uzm. Dr. Güray ÜNLÜ
- 22. Muzaffer Aksoy 1915** 107
Hematolojiye Adanmış Bir Ömür
Uzm. Dr. Evrim YALÇIN
- 23. Meliha Terzioğlu 1915** 113
Solunum Araştırmaları Öncüsü
Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK
- 24. Kemal Özsan 1917** 119
Ankara Tıp Mikrobiyoloji Emektarı
Prof. Dr. Murat ÖZSAN
- 25. Çapa Dâhiliye Ruhü** 125
Mehmet Oran
Aliye Senay Molvalılar
Ergin Sencer
Yusuf Orhan
Emir Özkan
Abdurrahman Ferhan Berker
Prof. Dr. Mehmet Akif KARAN
- 26. Recai İlçayto 1919** 137
Atatürk ve Dicle Tıp Patoloji Bölümü Kurucusu
Uzm. Dr. Cüneyt İLÇAYTO
- 27. Ratip Kazancıgil 1920** 141
Trakya Sağlık Müzesi Kurucusu, Edirne Aşığı
Prof. Dr. Selma Arzu VARDAR
- 28. Abdülkadir Özbek 1920** 147
Psikodramanın Ülkemizdeki Duayeni
Prof. Dr. Hakan KUMBASAR
- 29. Siyami Ersek 1920** 155
Kalp Cerrahisi Duayenlerinden
Prof. Dr. Serap Aykut AKA
- 30. Namık Kemal Menteş 1922** 161
Ülkemizde Modern Gastroenterolojide Bir Öncü
Uzm. Dr. İ. Eren AKÇİÇEK
Gülşen SALGAR
- 31. Muzaffer Kürkçüoğlu 1923** 171
Atatürk Üniversitesi ve Pediyatri
Kliniğinin Kurucusu
Prof. Dr. Rahmi ÖRS
- 32. Gazi Yaşargil 1925** 179
Yüzyılın Beyin Cerrahisi
Prof. Dr. İsmail Hakkı AYDIN
- 33. Sabahat Tuluy Kaymakçalan 1925** 187
Ülkemizin İlk Kadın Kardiyoloğu
Nurgül BAYRAM
- 34. Alaeddin Yavaşca 1926** 197
Türk Sanat Müziği Ses Sanatçısı ve Bestecisi
Prof. Dr. Yaşar BEDÜK
- 35. Özcan Köknel 1928** 203
Toplumsal Ruh Sağlığında Öncü
Prof. Dr. Mustafa SERCAN
- 36. Nurhan Avman 1928** 211
Ülkemizde Modern Nöroşirürjinin Öncüsü
Prof. Dr. Ertekin ARASIL
- 37. Altan Onat 1929** 219
Türk Kardiyolojisi Öncülerinden
TEKHARF Çalışması Yöneticisi
Prof. Dr. Günsel Şurdum AVCI
- 38. Ayhan Çavdar 1930** 223
Ülkemizde Pediyatrik Hematoloji ve
Onkoloji Duayeni
Doç. Dr. Hülya ÖZTÜRK KARATAŞ
- 39. Nimetullah Esmir 1932** 229
Ankara Tıp KKB Hastalıkları Öncülerinden
Prof. Dr. Muharrem GERÇEKER
- 40. Kemalettin Büyükoztürk 1932** 233
İstanbul Tıp Kardiyoloji Öncülerinden
Prof. Dr. Ahmet Yılmaz NİŞANCI
- 41. Ayhan Yücel 1934** 237
İstanbul Beyefendisi, Mikoloji Öncüsü
Prof. Dr. Recep ÖZTÜRK
- 42. Yıldırım Aktuğlu 1935** 247
Enfeksiyon Hastalıklarının Anabilim Dalı
Olmasında Öncü
Prof. Dr. Recep ÖZTÜRK
- 43. Ayhan Göçmen 1937** 257
Ülkemizde İlk Çocuk Göğüs Hastalıkları
Bilim Dalının Kurucusu
Türk Tipi Porfiri Araştırmacılarından
Prof. Dr. H. Uğur ÖZÇELİK
- 44. Nihat Özyardımcı 1937** 263
Göğüs Hastalıklarının Dâhiliyeden
Ayrılmasında Öncü
Prof. Dr. Mehmet KARADAĞ
- 45. Şükri Cin 1938** 267
Ankara Tıp Pediyatri Hocalarından
Prof. Dr. Nejat AKAR
- 46. İbrahim Yıldırım 1938** 281
Plastik Cerrahi Tarihi Yazarı ve Öncülerinden
Azerbaycan Sevdalısı
Prof. Dr. Sarper YILMAZ
- 47. Neşide Çetin 1939** 285
Erciyes Tıp Yenidoğan Bölümü Kurucu Emektarı
Prof. Dr. Mümtaz MAZICIOĞLU
- 48. Sevgi Gözdaşoğlu 1940** 291
Pediyatrik Onkolojinin Öncülerinden
Prof. Dr. Duran CANATAN
- 49. Ali Ayhan 1940** 303
Jinekolojik Onkolojide Öncü Ali Hoca
Doç. Dr. Hüseyin AKILLI
Doç. Dr. Selim AYHAN
- 50. Münci Kalayoğlu 1940** 321
Dünyada Karaciğer Nakli Duayeni
Prof. Dr. Canan CERAN ÖZCAN
- 51. Burhan Şahin 1941** 327
ERCP ve GİS Endoskopisi Öncülerinden
Prof. Dr. Dilek OĞUZ
- 52. Emel Babacan 1942** 331
Ankara Tıp Çocuk İmmünoloji ve
Alerji Bölümü Kurucusu
Prof. Dr. K. Aydan İKİNCİOĞULLARI
- 53. Köksal Baloş 1942** 335
Ülkemizin İlk ve Duayen Periodontoloğu
Prof. Dr. Gökhan AÇIKGÖZ
- 54. Oktay Kadayıfçı 1942** 339
Perinatoloji Öncülerinden
Prof. Dr. Erkut ATTAR
- 55. Zeki Çıkman 1943** 343
Yerli Tıbbi Cihaz Üretmesinde Öncü
Prof. Dr. İbrahim KOÇER
- 56. İskender Sayek 1944** 347
Genel Cerrahi ve Tıp Eğitimi Öncülerinden
Prof. Dr. H. Kaya YORGANCI
- 57. Oğuz Taşdemir 1944** 355
Kalplerin Efendisi
Prof. Dr. Mehmet Ali Özatik
Prof. Dr. Deniz Süha Küçükaksu
Prof. Dr. Şeref Alp Küçüker
- 58. Şaziye Özden Sanal 1945** 363
Kitap Gibi Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Deniz Nazire ÇAĞDAŞ AYVAZ

- 59. Şefik Şanal Alkan 1945..... 369**
İsviçre İmmünoloji Elçimiz
Prof. Dr. Duran CANATAN
- 60. Aziz Sancar 1946 ..... 377**
Nobel Kimya Ödüllü İlk Türk
Dr. Öğr. Üyesi Sarper ŞAHİN
- 61. Haldun Güner 1949 ..... 383**
Gazi Tıp Jinekolojik Onkoloji Kurucusu
Prof. Dr. Mertihan KURDOĞLU
- 62. Gönül Özsoy Peker 1949..... 389**
Ülkemizde Sinirbilim Öncülerinden
Prof. Dr. L. Arzu ARAL
Prof. Dr. Ferhan GİRGİN SAĞIN
- 63. Osman Şadi Yenen 1950 ..... 393**
Kan Bankacılığı ve Transfüzyon
Tıbbi Öncülerinden
Uzm. Dr. Ramazan ULUHAN
- 64. Bahar Gökler 1950 ..... 403**
Değerler Üzerine Kurulu Bir Hekimlik
Çocuk Psikiyatrisinde Örnek Alınacak
Uluslararası Bir Lider
Prof. Dr. Ilgın GÖKLER DANIŞMAN
Doç. Dr. Ozan GÖKLER
- 65. Murat Mahmut Bayık 1951 ..... 417**
Ulusal Kan Bankacılığı Öncüsü
Prof. Dr. Duran CANATAN
- 66. Mustafa Samastı 1951 ..... 427**
Sessiz-Adanmış Vakıf İnsanı
Prof. Dr. Recep ÖZTÜRK
- 67. Cemil Taşçıoğlu 1952 ..... 437**
Hastaların Dostu, Öğrencilerinin Sevgili Hocası
COVID-19 Sağlık Şehidi
Prof. Dr. Mehmet Akif KARAN
- 68. Meral Baka 1953 ..... 443**
Bilimin ve İnsani Değerlerin Işığında
Bir Akademisyen
Prof. Dr. Yiğit UYANIKGİL
- 69. İsmail Hakkı Aydın 1954 ..... 449**
Çok Yönlü Beyin Cerrahisi
Prof. Dr. Yusuf TÜZÜN
- 70. Haluk Yavuz 1954 ..... 455**
Örnek İnsan Örnek Doktor
Dr. Öğr. Üyesi Abdulgani GÜLYÜZ
- 71. Mualla Alkan 1955 ..... 459**
Moleküler Genetikte İsviçre Elçimiz
Prof. Dr. Duran CANATAN
- 72. Uğur Dilmen 1955 ..... 469**
Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerini
Yaygınlaştıran Öncü
Prof. Dr. Suna OĞUZ
- 73. Mustafa Kürşad Öztürk 1957 ..... 477**
Erciyes Üniversitesi Kurucularından
Prof. Dr. Mümtaz MAZICIOĞLU
- 74. Tezer Kutluk 1957 ..... 483**
AAP Onur Üyesi
Pediatrik Onkoloji Öncülerinden
Prof. Dr. Faik YAYLAK
- 75. Mehmet Karadağ 1958 ..... 491**
Uyku Tıbbının Öncülerinden
Prof. Dr. Ayşe Esra UZASLAN
- 76. Ramazan Uluhan 1958 ..... 497**
Kan Merkezlerinin Öncülerinden
Prof. Dr. Duran CANATAN
- 77. Tayfun Özçelik 1961 ..... 509**
Genetik Alanında Bir Duayen
Prof. Dr. Tayfun ÖZÇELİK
- 78. Recep Öztürk 1962 ..... 517**
Değer Yayan Bir Değer
Prof. Dr. Bilgül METE
Prof. Dr. İlker İnanç BALKAN
- 79. Berna Arda 1963 ..... 531**
Tıp Etiğinin Öncülerinden
Prof. Dr. Perihan Elif EKMEKÇİ
- 80. İbrahim Celalettin
Haznedaroğlu 1966 ..... 539**
Tıp Alanında Gelenek-Kanıt Köprüsü
Prof. Dr. Ümit Yavuz MALKAN
- 81. Gülfem Elif Çelik 1966 ..... 545**
Ankara Tıp Fakültesinin İlk Kadın Dekanı
Prof. Dr. Meral DEMİRÖREN
Prof. Dr. Arzu BAKIRTAŞ
- 82. Sait Eğrilmez 1969 ..... 559**
“Türkülerde Hekimlik” Öncüsü
Doç. Dr. Elçin SÜREN

Tıpta Öncülerin İsme Göre Alfabetik Sıralaması

Alternatif İçindekiler

Abdullah Ahi Tuncer	17	Gazi Yaşargil	179	Mustafa Kürşad Öztürk	477	Recep Öztürk	517
Abdülkadir Özbek	147	Gönül Özsoy Peker	389	Mustafa Samastı	427	Sabahat Tuluy Kaymakçalan	187
Alaeddin Orhon	77	Gülfem Elif Çelik	545	Muzaffer Aksoy	107	Safa Karatay	83
Alaeddin Yavaşca	197	Haldun Güner	383	Muzaffer Kürkçüoğlu	171	Sait Eğrilmez	559
Ali Ayhan	303	Haluk Yavuz	455	Münci Kalayoğlu	321	Sevgi Gözdaşoğlu	291
Altan Onat	219	Hikmet Yavuz	73	Namık Kemal Menteş	161	Sevim Dinçer Cengiz	74
Ayhan Çavdar	223	İbrahim Celalettin Haznedaroğlu	539	Neşide Çetin	285	Siyami Ersek	155
Ayhan Göçmen	257	İbrahim Yıldırım	281	Nihat Özyardımcı	263	Şadi Berkmen	95
Ayhan Yücel	237	İhsan Hilmi Alantar	21	Nimetullah Esmer	229	Şaziye Özden Sanal	363
Aziz Sancar	377	İhsan Şükrü Aksel	35	Nurhan Avman	211	Şefik Şanal Alkan	369
Bahar Gökler	403	İskender Sayek	347	Nusret Karasu	55	Şerif Çanga	66
Bedia Hüdaverdi Kervancıoğlu	99	İsmail Hakkı Aydın	449	Oğuz Taşdemir	355	Şükri Cin	267
Behçet Uz	29	Kemal Özsan	119	Oktay Kadayıfçı	339	Tayfun Özçelik	509
Berna Arda	531	Kemalettin Büyükoztürk	233	Osman Şadi Yenen	393	Tevfik Remzi Kazancıgil	5
Besim Ömer Akalın	1	Köksal Baloş	335	Osman Zeki Zeren	43	Tezer Kutluk	483
Burhan Şahin	327	Mazhar Ülker	71	Özcan Köknel	203	Turhan Bayçu	70
Cemil Taşçıoğlu	437	Mehmet Karadağ	491	Ramazan Uluhan	497	Uğur Dilmen	469
Cihat Borçbakan	87	Meliha Terzioğlu	113	Rasim Adasal	49	Yıldırım Aktuğlu	247
Çapa Dâhiliye Ruhı	125	Meral Baka	443	Ratip Kazancıgil	141	Zeki Çıkman	343
Emel Babacan	331	Mualla Alkan	459	Recai İlçayto	137		
Esad Feyzi	7	Murat Mahmut Bayık	417				

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji AD Öğretim Üyesi Kadrosu. Soldan Sağa Alt Sıra Prof. Dr. Ayşegül Uysal, Prof. Dr. Mine Yurtseven (Emekli), Prof. Dr. Meral Baka. Soldan Sağa Orta Sıra Doç. Dr. Yiğit Uyanıkgil, Yrd. Doç. Dr. Özlem Yılmaz, Prof. Dr. Altuğ Yavaşoğlu. Soldan Sağa Üst Sıra: Doç. Dr. Utku Ateş, Prof. Dr. Gülperi Öktem, Prof. Dr. Hüseyin Aktuğ. 2014.

Prof. Dr.
Meral Baka

1953'te Muğla da doğdu. 1976 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine başladı, 1983 yılında Florence Nightingalenin Hayatı başlıklı tez çalışması ile tıp doktoru ünvanını aldı. Mezuniyet sonrası mecburi hizmetini Kütahya Seyitömer Dispanserinde tamamladı. Ardından İzmir Tepecik SSK Hastanesinde kısa bir süre görev yaptı. 1985 yılında akademik kariyerine yönelerek Ege Üniversitesi Temel Tıp Bilimleri Morfoloji AD'de araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 1988 yılında Anatomi uzmanı ünvanını aldı. 1992 yılında yardımcı doçent, 2000 yılında doçent, 2004 yılında ise profesör ünvanını aldı.

Özlü Sözler

“Öğretim sınıfta biter fakat eğitim hayat boyu devam eder.”

“Histoloji laboratuvarı mutfakta yemek yapmak gibidir, iyi yemek yapan laboratuvarda da başarılı olur.”

“Bilim bazen seni zorlar ama senin azmin, her şeyin üstesinden gelir.”

“Her hücre, tıpkı insanlar gibi bulunduğu ortamdan ve aldığı sinyallerden etkilenerek kendi yolunu çizer.”

68

ANILARLA MERAL BAKA

*Bilimin ve İnsani Değerlerin Işığında
Bir Akademisyen*

Prof. Dr. Yiğit UYANIKGİL*

Bilim, yalnızca bilgiyi üretmek değil, aynı zamanda onu gelecek nesillere aktarmak ve akademik dünyaya ilham vermektir. Akademik dünyada iz bırakan isimler yalnızca bilimsel çalışmalarıyla değil, aynı zamanda yetiştirdikleri öğrenciler ve ortaya koydukları eğitim anlayışıyla da hatırlanır. Prof. Dr. Meral Baka, disiplinlerarası akademik üretkenliği, öğrencilere adanmış öğretim anlayışı ve etik değerleriyle bilim dünyasına önemli katkılar sunmuş, birçok öğrencinin yetişmesine öncülük etmiştir. Bu biyografi, onun akademik yaşamını, bilimsel çalışmalarını, eğitim anlayışını ve bıraktığı miras kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.

Akademik Yolculuk ve Bilimsel Katkıları: Eğitimi ve Akademik Kariyerinin Temelleri: Prof. Dr. Meral Baka, 20 Ocak 1953'te Muğla'nın Ula ilçesinde doğmuştur. İlköğrenimini Ula Atatürk İlkokulunda, ortaöğrenimini ise Ula Ortaokulunda tamamlamıştır. Eğitim hayatına olan tutkusu onu yatılı olarak Muğla Öğretmen Lisesine yönlendirmiş ve 1974 yılında İzmir Buca Eğitim Enstitüsü Matematik Bölümünden mezun olarak matematik öğretmeni olarak atanmıştır. Ancak bilim ve araştırmaya duyduğu ilgi, onu tıp eğitimine yöneltmiştir. 1976 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine başlamış, 1983 yılında *Florence Nightingale'in Hayatı* başlıklı tez çalışması ile tıp doktoru ünvanını almıştır. Mezuniyet sonrası mecburi hizmetini Kütahya Seyitömer Dispanseri'nde tamamlayan Prof. Dr. Baka, ardından İzmir Tepecik SSK Hastanesinde kısa bir süre görev yapmıştır. 1985 yılında akademik kariyerine yönelerek Ege Üniversitesi Temel Tıp Bilimleri Morfoloji Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başlamıştır.

Akademik Yükselişi ve Uzmanlık Alanları: 1988 yılında Anatomi uzmanı ünvanını alan Prof. Dr. Baka, bilimsel çalışmalarını histoloji ve embriyoloji alanına yönlendirmiştir. 1991 yılında bu alandaki uzmanlık eğitimini tamamlamış ve “Rattus norvegicus Albino Türüne Uygulanan Subdiafragmatik Truncal Bilateral Vagotominin Karaciğerin Glikojen İçeriği ve Yapısı Üzerine Etkileri” başlıklı tez çalışmasıyla histoloji ve embriyoloji uzmanı olmuştur. Akademik kariyerini titizlikle inşa eden Prof. Dr. Baka, 1992 yılında yardımcı doçent, 2000 yılında doçent, 2004 yılında ise profesör ünvanını almıştır. Ege Üniversitesinde görev yaptığı süre boyunca histoloji ve embriyoloji alanında çok sayıda bilimsel araştırma yürütmüş, tıp fakültesi öğrencilerine eğitim vererek yeni nesil akademisyenlerin yetişmesine katkıda bulunmuştur.

Çalışma Alanları: Prof. Dr. Baka, akademik hayatı boyunca sinirbilim, embriyoloji ve deneysel histoloji üzerine yoğunlaşmış ve bilim dünyasına önemli katkılar sunmuştur. Çalışmaları, aşağıdaki başlıca alanlara odaklanmıştır: sinir sistemi histolojisi ve nörotoksitesite, karaciğer ve gastrointestinal sistem histolojisi, iç kulak histolojisi ve embriyolojisi, deney hayvanları ile sinirbilim çalışmaları, yenidoğan tıbbında hücre biyolojisi çalışmaları. Bilimsel üretkenliği sayesinde uluslararası indeksli birçok dergide yayımlanmış makalelere imza

atmıştır. TÜBİTAK ve BAP projelerinde hem yürütücü hem de araştırmacı olarak görev alarak akademik projelerin gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Kendisinin önemli yayınları ve kitapları arasında şunlar yer almaktadır: *Nörohistoloji* (Editör: Prof. Dr. Meral Baka), Epilepsi modellerinde histolojik değişimlerin incelenmesi, Melatonin ve sinir sistemi üzerindeki etkileri, Gelişim biyolojisi ve embriyolojiye yönelik temel araştırmalar

Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar ve Tıp Eğitiminde Uyguladığı Modeller: Eğitim, Prof. Dr. Baka'nın akademik yaşamındaki en önemli önceliklerinden biri olmuştur. Öğrencilerine sadece teorik bilgi aktarmakla kalmamış, bilimsel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik yenilikçi eğitim modelleri oluşturmuştur. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde *Araştırmacı Eğitimi Programı (AEP)* ve *Özel Çalışma Modülleri (ÖÇM)* gibi interaktif öğrenme yöntemlerini desteklemiş ve öğrenci merkezli eğitim yaklaşımlarını benimsemiştir. Küçük grup eğitimlerini teşvik ederek öğrencilerinin bilimsel araştırmalara katılımını artırmıştır. Ege Üniversitesinde birçok bilim insanının yetişmesine doğrudan katkı sağlayarak akademik mirasını sürdürecektir bir nesil oluşturmuştur. Aynı zamanda deney hayvanlarıyla yapılan çalışmalarda etik kuralların geliştirilmesine öncülük etmiş ve Ege Üniversitesi Hayvan Deneyleti Etik Kurulunda aktif görev almıştır.

Öğrencileriyle Kurduğu Bağ ve Mentörlük: Öğrencilerine duyduğu ilgi ve verdiği destek, Prof. Dr. Meral Baka'yı yalnızca bir akademisyen değil, aynı zamanda gerçek bir mentör hâline getirmiştir. Onun en büyük önceliklerinden biri, öğrencilerini birer bilim insanı olarak yetiştirmek olmuştur. Yetiştirdiği öğrenciler, bugün Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde akademik çalışmalarını sürdürmekte ve histoloji-embriyoloji alanına önemli katkılar sağlamaktadır. Aşağıda, öğrencilerinin gözünden Prof. Dr. Meral Baka'nın nasıl bir hoca ve mentör olduğu anlatılmaktadır. Akademik dünyada iz bırakan isimler yalnızca bilimsel çalışmalarıyla değil, aynı zamanda yetiştirdikleri öğrencilerle de hatırlanır. Prof. Dr. Meral Baka, hem akademisyen kimliğiyle hem de öğretmenlik anlayışıyla bilim dünyasına ve öğrencilerine adanmış bir yaşam sürdürmüştür. Hocanın ilk yüksek lisans ve ilk doktora öğrencisi olarak kaleme alıyorum bu satırları. 1999'da başlayan akademik serüvenimde, 2006 yılına kadar danışmanım olarak hayatımda yer edindi hocam. 2006'dan 2024'e kadar da her daim yanımda, sağımda, solumda ve yüreğimde oldu... Prof. Dr. Meral Baka, sadece bilgiyi aktaran bir eğitmen değil, aynı zamanda bilim insanı olmanın sorumluluklarını içselleştirmeyi sağlayan bir mentördü. Kendisi, akademik disiplini, araştırmaya duyduğu tutku ve etik anlayışıyla örnek bir bilim insanı olarak hafızalarımıza kazınmıştır. Derslerinde yalnızca teorik bilgiler değil, aynı zamanda bilimsel düşünceyi şekillendiren analitik bakış açısı da kazandırılmaktaydı. Ezberci bir yaklaşımla değil, sorgulayan, araştıran ve üreten bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlardı. Bilime duyduğu heyecanı, öğrencilerine de aşılar ve onların akademik yolculuklarında rehberlik ederek ışık tutardı. İlk kez danışmanım olarak odasına gittiğim sıcak bir yaz günüydü. "Sana bir anahtar kelime vereceğim, onunla bana bir kavram haritası yapacaksın." dedi. Hocamın verdiği anahtar kelime "hücre" idi. İnternetin çok yaygın olmadığı, içerik açısından da oldukça kısır bir dönemdi. Kavram haritasının ne olduğunu öğrenme sürecim ve öğrencilikle ilgili ilk dersimi hemen orada, ayaküstü almaktaydım. Yaklaşık 30 dakika konuştuktan sonra, "Sana üç gün izin." dedi. Odadan çıktığımda kafam allak bullaktı; neyi, nasıl yapacağımı bilememenin şaşkınlığını çok net hatırlıyorum. Notlar almaya, kitapları ve kaynakları bulmaya, hangilerini kullanacağıma karar vermeye çalıştım. Bir gün sonra kırtasiyeye gidip üç tane tam boy resim-iş kartonu alarak en üste "Hücre" yazıp oklar çizdiğimi, alttaki her oktan farklı dizinler oluşturup yapı, fonksiyon, özellikleri, boyanması gibi alt başlıklar eklediğimi hatırlıyorum. Beğenmeyip eksik ya da yanlış yazdığım kartonları birkaç kez değiştirerek, üç tam karton boyutunda arkalı önlü bir poster ya da afiş tarzında bir çalışma hazırlamıştım. Hocamın verdiği süre içinde ödevi teslim etmek için odasına heyecanla yöneldiğimi şu an bile net bir biçimde hatırlıyorum. Ödevi şaşkınlıkla incelediğini, gözlerinde o gün ilk kez gördüğüm ve sonraki yıllarda görmekten çok hoşlandığım o bakışı, o parlamayı ve gülüşünü... Yıllar içinde akademik yayınlar, kitaplar, projeler, ödüller aldığımız anlarda benimle gurur duyduğunu anladığım o mimiklerini ve ifadelerini...

Prof. Dr. Meral Baka, hocalığının dışında her zaman bir büyüğüm olarak akademik sorunlarımın yanı sıra hayatla ilgili konularda da konuşabildiğim, sadece akademik değil, hayata dair kelam edebildiğim ender kişilerden biriydi. Emekliliği sonrasında bile sık sık telefonla danıştığım, fikrini almaktan vazgeçemediğim bir

konumdaydı. Tabii ki, her zaman güllük gülistanlık değildi bizim hoca-öğrenci ilişkimiz. Hocam bazen bana kızar ve bir süre konuşmazdı. Sebebiyle ilgili açıklama yapmaz, çoğu zaman onu benim anlamamı beklerdi. Bir süre sonra odamın kapısını çalar, "Hadi yemeğe gidiyoruz." der ve hiçbir şey olmamış gibi kaldığımız yerden devam ederdik. Öğrencilerine karşı her zaman sabırlı, destekleyici ve ilham verici bir yaklaşım sergileyen Prof. Dr. Meral Baka, onların bireysel gelişimlerini de önemseyen bir akademisyendi. Her öğrencisini ayrı bir birey olarak görür, onların yeteneklerini ortaya çıkarmak için büyük bir özveriyle çalışırdı. Bilimsel araştırmalardaki titizliği, disiplinli çalışma anlayışı ve detaylara verdiği önem, bizlere bilim insanı olmanın ne anlama geldiğini öğretti. Akademik başarılarını öğrencileriyle paylaşmaktan mutluluk duyan, onların gelişiminden gurur duyan bir hoca olarak, bir neslin yetişmesine büyük katkılar sundu. Prof. Dr. Meral Baka, yalnızca iyi bir akademisyen değil, aynı zamanda öğrencileri için bir ilham kaynağı, yol gösterici ve rol model olmuştur. Onun öğrettikleri, bilime duyduğu saygı ve öğrencilere olan inancı, bizler için her zaman bir kılavuz olmaya devam edecektir. Kendisini saygı, sevgi ve minnetle anıyorum.

Uzm. Dr. Aylin Gökhan Anlatıyor.

Hayatımızda iz bırakan insanlar vardır. Onlarla geçirdiğimiz zaman, paylaştığımız anılar ve bize kattıkları, zamanla anlamı daha da derinleşen bir mirasa dönüşür. Prof. Dr. Meral Baka, benim için böyle bir insandı. Bir akademisyen, bir mentor, bir yol gösterici... Ama hepsinden öte, insani değerleriyle hepimize dokunan bir hocaydı. Ben, onun en son öğrencisiydim. Uzmanlık tezim boyunca onun rehberliğinde çalıştım; araştırma yapmayı, sorgulamayı ve en önemlisi, bilim insanı olmanın ne anlama geldiğini ondan öğrendim. Meral Hoca, sadece bilgiyi aktaran bir öğretici değildi; öğrencilerine bilimin etik duruşunu, sabrı ve adanmışlığı öğreten bir insandı. Tez sürecinde ne zaman tökezlesem, onun sabırlı bakışları ve cesaretlendiren sözleri hep yanımdaydı: "Aylin, bilim bazen seni zorlar ama senin azmin, her şeyin üstesinden gelir." Bugün geriye dönüp baktığımda, onun bu sözlerinin mesleki hayatımda nasıl bir rehber olduğunu çok daha iyi anlıyorum. Meral Hoca'nın ders anlatışı, onun öğrencilerine olan sevgisinin ve öğretmeye duyduğu tutkunun bir göstergesiydi. Histoloji ve embriyoloji gibi yoğun ve detaylı bir alanı, öylesine anlaşılır ve etkileyici bir şekilde anlatırdı ki, onun derslerinde zamanın nasıl geçtiğini anlamazdık. En karmaşık konuları bile basit ama etkileyici benzetmelerle açıklardı. Bir keresinde, hücrelerin farklılaşmasını anlatırken, "Her hücre, tıpkı insanlar gibi, bulunduğu ortamdan ve aldığı sinyallerden etkilenerek kendi yolunu çizer." demişti. Bugün anlıyorum ki, aslında hepimize de aynı mesajı veriyordu: Koşullar ne olursa olsun, kendi yolunuzu çizmeliyiz. Meral Hoca'nın sadece bilimsel kimliği değil, insani yönü de çok güçlüydü. Öğrencileri onun için sadece akademik birer figür değil, birer bireydi. Bizim dertlerimizle ilgilenir, sıkıntılarımızı paylaşır, bizden biri gibi yanımızda olurdu. Onun kapısı herkese açıktı; odasına çekinerek girdiğimizde bile bizi rahatlatan bir gülümsemeyle karşılardı. Bana hep, "Bilim insanı olmak demek, sadece bilgi sahibi olmak değildir; adil, vicdanlı ve cesur olmayı da gerektirir." derdi. İşte bu yüzden, o sadece akademik başarılarıyla değil, karakteriyle de hepimize örnek oldu. Meral Hoca, insanları derinlemesine analiz eden, onların potansiyelini fark eden ve bunu ortaya çıkarmak için doğru yönlendirmeler yapan bir hocaydı. Karşısındaki kişinin fark etmediği yönlerini bile görür, bunu geliştirmesi için destek olurdu. Eleştirileri bile öğreticiydi; kimi zaman bir cümlesi, insanın kendisine dair bir gerçeği keşfetmesini sağlardı. Onunla ilgili unutamadığım bir anı, tez savunmamdan önce yaşadığım panik anıdır. O gün çok gergindim, saatler ilerledikçe heyecanım artıyordu. Meral Hoca yanıma gelip omzuma dokundu ve dedi ki: "Senin çalışmanı senden daha iyi kimse bilemez, çünkü sen onu emek vererek inşa ettin. Kendine güven, sen bu işi çoktan başardın bile." Bu sözler, o an üzerimdeki tüm baskıyı kaldırdı. Tez savunmamı başarıyla tamamladığımda göz göze geldik ve gözlerinde o tanıdık, gurur dolu bakışı gördüm. O bakışı hayatım boyunca unutmayacağım. Bugün, Meral Hoca'nın vefatıyla büyük bir üzüntü içindeyim. Ama aynı zamanda onun bana ve tüm öğrencilerine bıraktığı mirası yaşatmak gibi bir sorumluluk da hissediyorum. O, sadece akademik dünyaya değil, insanlığa da değer katan bir isimdi. Onun öğrettikleri, bizim duruşumuzda, meslek hayatımızda ve öğrencilerimize aktardığımız her bilgide yaşamaya devam edecek. Bir hocayı, bir mentoru ve bir insanı kaybetmek zor. Ama biliyorum ki, Meral Hoca'nın bilgeliği, sevgisi ve ışığı hep bizimle olacak. Ve ben, onun son öğrencisi olarak, onun mirasını gururla taşıyacağım. Huzur içinde uyu, sevgili hocam...

Dr. Kubilay Doğan Kılıç Anlatıyor.

2015 yılının kış ayları, benim için yeni başlangıçların habercisiydi. Eylül ayı itibarıyla asistanlık sürecim ve buna paralel olarak yükseköğrenimim devam ederken, bir yandan da pratik dersler aracılığıyla ilk kez kürsünün diğer tarafına geçme şansı yakaladım. Hocayla hikâyemiz tam da bu aşamada başladı. Kürsünün diğer tarafında, programımız gereği eğitim-öğretim yılının ilk dersleri nörohistoloji ve onun pratikleriydi. Disiplin konusuna herkesin bu hatıralarda değineceğini tahmin etmek zor değil. O yüzden ben, hocanın kendimce hayran kaldığım başka bir yönünü vurgulamak istiyorum: Bütünselliği. O ilk dersler sırasında konu hiçbir zaman sadece adı geçen konuyla sınırlı kalmazdı. Hocanın engin bilgisiyle, bizler ve öğrenciler farklı disiplinler arasında âdeta bir yolculuğa çıkardık. Bir manzara tablosunun içinde kaybolmak yerine, onun yaşayan karakterleri hâline gelirdik. Nörohistoloji dersinin en çarpıcı parçası ise ders öncesi toplantılarda ondan duyduğumuz şu cümleydi: “En arka masaya, parmak ucundan beyine giden bir hikâye hazırlayın. Preparatları öyle bir dizin ki, öğrenci bunları takip ederken yaptığımız işe hayran olsun.” Hocanın bu yaklaşımı, sadece bilgi vermekle kalmaz; bilimi bir sanata, bir hikâyeye dönüştürerek zihnimize kalıcı izler bırakırdı. Doktora sonrası araştırmalarıma gitmek üzere havaalanındaydım. Pasaport kontrolünden geçerken aldığım kara haber, boğazımı düğümledi. O an, yapabildiğim tek şey, ona bu haberi verdiğimde yazdığı son mesajlarını açıp okumaktı. Ve mesajında şöyle yazıyordu: “Merhaba Kubilay, harikasınız! Paylaştığın haberler heyecan verici. Dâhil olan herkesi candan kutluyorum. Hepinize mutluluk ve şans diliyorum. Sizleri çok seviyorum.” Bu satırlar, hocanın bizlere bıraktığı sevgi ve ilham mirasının en güzel kanıtıydı.

Dr. Öğr. Üyesi Kübra Çelik Anlatıyor.

Yüksek lisans serüvenime başladığımda, psikolojiden yeni mezun olmuş genç bir öğrenci olarak sinirbilime adım attığımda, tamamen farklı ve zorlayıcı bir yola girdiğimi fark ettim. Meral Hoca'nın hem sinir sistemi histolojisi ve embriyolojisiyle ilgili verdiği bilgiler hem de laboratuvarında yaptığımız hesaplamalardaki yol göstericiliği, bu süreçte benim için çok büyük bir destek oldu. Asistanı olarak geçirdiğim süre boyunca, laboratuvarında bizzat bizi eğitmesi, derslerine ve pratiklerine dâhil etmesi, bu alandaki temel bilgileri öğrenmemi sağladı. Ancak o sadece bir danışman ya da akademisyen değildi; bir anne içgüdüleriyle yaklaşır, tez sürecimin her adımında yanımda olurdu. Bu alanda başarılı olacağıma inanması ve beni yüreklendirmesi, bugünlere gelmemde en büyük etkenlerden biri oldu. Temel tıp alanındaki laboratuvar tekniklerini, deney hayvanlarıyla çalışmayı, bilimsel bir yazının nasıl yazılacağını ve laboratuvarında matematiksel hesaplamaların nasıl yapılacağını ilk defa ondan öğrendim. Bize “psikohistolog” derdi. Eğlenceli sohbetlerimiz ve öğle yemeklerimizle, asla unutamayacağım bir yüksek lisans dönemi geçirdim. Hayatıma bu denli dokunmuş, onun deyişleriyle “psikohistolog” olmamı sağlayan çok özel bir eğitmen ve akademisyendi. Onu her zaman saygı, sevgi ve minnetle anacağım.

Dr. Öğr. Üyesi Petek Bilim Arıkan Anlatıyor.

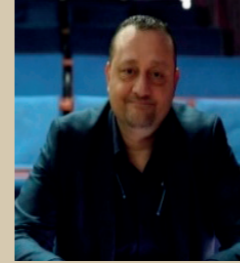
Meral Hocam, sinirbilim dünyasına birlikte yenilikçi adımlar atmamız konusunda her zaman motive edici bir güçtü. Hayvan deneylerinde farklı bakış açıları sunarak, yeni planlar yapabilme konusunda üstün bir beceriye sahipti. Yüksek lisans eğitimim süresince, laboratuvardaki çalışmalarımızın en başından en sonuna kadar beni hiç ama hiç yalnız bırakmadı. Bilimsel iletişimi ve ekip olarak çalışmayı, sadece akademik bir gereklilik değil, sosyal hayatın da bir parçası olarak görürdü. Onun süpervizörlüğünde ve sonrasındaki paylaşımlarımızda, bana kazandırdığı bilimsel ve teknik yöntemlerin yanı sıra, ani gelişen durumlara profesyonelce adapte olabilme becerimin de önemli ölçüde arttığını belirtmek isterim. Meral Hoca, sadece akademik bilgisini değil, bilim insanı olmanın ruhunu da öğreten bir mentordu. Onun rehberliği, bilim yolculuğumda her zaman benimle olacak.

Akademik ve Bilimsel Mirası: Prof. Dr. Meral Baka'nın akademik ve bilimsel mirası, yetiştirdiği öğrenciler, yazdığı eserler ve sunduğu eğitim modelleri ile yaşamaya devam etmektedir. Prof. Dr. Meral Baka, yalnızca

akademik disiplini ve bilimsel araştırmalara yaptığı katkılarla değil, aynı zamanda öğrencilerine verdiği destek ve etik duruşuyla da hatırlanacaktır. Bilim dünyasında yetiştirdiği öğrenciler ve gerçekleştirdiği araştırmalarla kalıcı bir iz bırakmıştır.

Bilim insanı olmanın yalnızca bilgi üretmekle sınırlı olmadığını, aynı zamanda etik değerlere bağlı kalmayı, öğrencilere rehberlik etmeyi ve bilimsel disiplini korumayı gerektirdiğini gösteren bir akademisyen olarak, anısı her zaman yaşayacaktır.

Huzur içinde uyu, değerli hocamız Prof. Dr. Meral Baka.

*Prof. Dr.
Yiğit Uyanıkgil

1976 yılında İzmir'de doğdu. 1999 Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümünden mezun oldu. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalında 1999-2002 yılları arasında yüksek lisans, 2002-2006 yılları arasında doktora eğitimini tamamladı. 2011 yılında doçent, 2017 yılında profesörlük ünvanı aldı. Ege Üniversitesi Kordon Kanı, Hücre-Doku Uygulama ve Araştırma Merkezi kurucusu, Ege Üniversitesi Kök Hücre Ana Bilim Dalı başkanıdır. Doku bankacılığı, rejeneratif tıp, gelişim biyolojisi, sinir sistemi histoloji ve embriyolojisi alanlarına ilgi duymaktadır. Uluslararası ve ulusal çok sayıda makalesi, kitap editörlüğü, bölüm yazarlıkları mevcuttur.

İLERİ OKUMA

1. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı Web sitesi. <https://histo-med.ege.edu.tr/tr-3802/tarihce.html> (Erişim Tarihi: 22.02.2025).
2. Turgut, M., Uyanıkgil, Y. Obituary: Professor Dr. Meral Baka (1955–2024). Childs Nerv Syst 40, 1325–1326 (2024). <https://doi.org/10.1007/s00381-024-06357-0>
3. Uyanıkgil Y., “Histoloji ve Embriyoloji Tarihçesi” Editörler Cengiz Yakıncı, Lokman H. Tanrıverdi, Mehmet Ali Erku, Fevzi Altuntaş, Tuğçe Nur Yiğenoğlu. Bölüm 31. Cumhuriyetin 100. Yılında Tıp Dalları Tarihçesi. ISBN: 9786053358442. Nobel Tıp Kitapevleri, 2023.
4. Uyanıkgil Y. Ege Tıp Morfoloji Kürsüsünden Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalına Bilime ve Eğitime Adanmış Bir Hayat; Prof. Dr. Meral Baka. Ege Tıp Dergisi. 2024;63(1):166-70.

